Markku Tiusanen,
Puheenjohtaja
Suomen Kalastusopaskilta ry
5.12.2022

Maa- ja metsätalousvaliokunta

MmV@eduskunta.fi

Suomen Kalastusopaskillan asiantuntijalausunto hallituksen esityksestä kalastuslain muuttamiseksi HE 285/2022 vp

Viite: Maa- ja metsätalousvaliokunnan lausuntopyyntö 28.11.2022

Yleistä

Suomen Kalastusopaskilta ry kiittää maa- ja metsätalousvaliokuntaa saamastaan mahdollisuudesta antaa asiantuntijalausunto kalastuslain muuttamista koskevaan hallituksen esitykseen.

Vapaa-ajankalastuksen saalisilmoitusvelvollisuutta koskevan lainsäädännön valmistelu maa- ja metsätalousministeriössä on tapahtunut yhteistyössä eri sidosryhmien kanssa. Suomen Kalastusopaskilta on tuonut valmisteluvaiheessa esiin huolia, jotka koskevat lakimuutoksen vaikutuksia kalastusoppaiden elinkeinoon. Valiokuntakäsittelyssä olevassa hallituksen esityksessä kalastusopaskillan näkemyksiä on otettu huomioon ennen kaikkea hallituksen esityksen perusteluissa ja esitys onkin tältä osin parantunut.

Suomen Kalastusopaskilta on ollut mukana vapaa-ajankalastuksen sähköisen saalisilmoituksen – Omakalan - Saaristomeren pilottihankkeessa. Luonnonvarakeskuksen kehittämän Omakala-sovelluksen avulla on periaatteessa helppo ilmoittaa saaliinsa. Sovelluksessa on kuitenkin paljon muuta ylimääräistä kirjattavaa kuin mitä Sanna Marinin hallitusohjelmaan kirjattu vaelluskalojen saalisilmoitus edellyttäisi. Tämän seurauksena Kalastusopaskilta pelkää, että sovelluksen käyttö saatetaan kokea liian sekavaksi tai työlääksi.

Suomen Kalastusopaskilta ry haluaa tuoda esiin seuraavat näkemyksensä ja muutostoiveet kalastuslain muutosesitykseen:

62 a § Vapaa-ajankalastuksen saalisilmoitus

Lakimuutoksen eniten kalastusoppaita askarruttava kysymys on, miten tarkasti saaliin pyyntipaikka edellytetään saalisilmoituksessa ilmoittamaan. Lakiesityksen mukaan tarkemmat säännökset pyyntialueen ilmoittamisesta annetaan valtioneuvoston asetuksella. Kalastusoppaalle saaliin pyyntipaikat ovat liikesalaisuuden kaltaista tietoa, jonka paljastuminen voi aiheuttaa oppaalle pyyntipaikkojen ruuhkautumista, taloudellista vahinkoa ja kilpailuaseman heikkenemistä. Tämän takia kalastusopaskilta pitää tärkeänä, että saalisilmoitukseen merkittävästä pyyntialueesta säädettäessä oppaiden saalisilmoitusten pyyntialueen tarkkuudeksi ei säädetä kalatalousalue- tai kuntatasoa tarkempaa pyyntialuetta.

Lakiesityksen perustelujen mukaan tehdyt saalisilmoitukset siirtyisivät Luonnonvarakeskuksen saalisrekisteriin siten, että saalistiedot ja henkilötiedot pidettäisiin erillään, mitä voidaan pitää kalastajien ja kalastusoppaiden tietosuojan kannalta hyvänä ratkaisuna. Lisäksi saalisilmoitusten paikkatiedot karkeistettaisiin tietojärjestelmässä siten, että täysin tarkka pyyntipaikka ei olisi nähtävillä muille kuin kalastajalle itselleen. Kalastusopaskilta pitää pyyntipaikkojen karkeistusta välttämättömänä. Sekä kalastusoppaat että aktiiviset kalastajat laittavat huomattavasti aikaa ja taloudellisia resursseja parempien pyyntipaikkojen etsimiseen. Mikäli saaliin pyyntipaikkatietoja ei karkeisteta, on riskinä, että salaisten kalapaikkojensa paljastumista pelkäävät kalastajat eivät ilmoita saalistaan tai ilmoittavat sille väärän pyyntipaikan.

Kalastusoppaan matkalle voi osallistua asiakkaita, jotka eivät halua missään leviävän tietoa, kenen kanssa he ovat olleet esim. omia asiakassuhteitaan edistämässä. Kalastusopaskilta pitääkin tärkeänä kalastusmatkailutilaisuuksien järjestäjän mahdollisuutta tehdä saalisilmoitus asiakkaidensa kalastuksesta siten, että saalis- ja pyyntitiedot kirjataan järjestelmään yrityksen tai muun järjestäjän nimiin, jolloin kalastusmatkailutilaisuuksien järjestäjällä ei ole tarvetta kirjata ilmoitukseen asiakkaidensa nimiä.

90 § Sisävesiltä saatujen kaupallisen kalastuksen saaliiden ilmoittamisvelvollisuus

Kalastuslain muutosesityksen tavoitteena on riittävän ja laadukkaan tiedon saaminen kalakantojen käytön ja hoidon järjestämiseksi. Kalastusopaskilta ehdottaa, että kaupallisilta kalastajilta kerättäisiin uhanalaisten tai maantieteellisesti laajan elinkierron omaavista lajeista samat tiedot

kuin kalastuslain uudistuksen jälkeen vapaa-ajankalastajilta kerätään eli tiedot pyydetystä kalasta, pyyntiväline, päivämäärä ja pyyntialue. Näin uhanalaisista kalalajeista kerättävä puutteellinen tieto tarkentuisi ja se tarjoaisi entistä paremman mahdollisuuden järjestää kalavarojen käyttö ja hoito parhaaseen käytettävissä olevaan tietoon perustuen.

94 § Kalavarojen käytön ja hoidon tietovarannon rakenne ja sisältö

Kalastonhoitomaksun suorittamisesta annetun kuitin sisällöstä säädetään maa- ja metsätalousministeriön asetuksella (1567/2015). Ministeriön asetuksen mukaan kuitin kalastonhoitomaksun suorittamisesta, on sisällettävä seuraavat tiedot:

1) kalastonhoitomaksun suorittamisella oikeutetun henkilön nimi;

2) maksutapahtuman kellonaika ja päivämäärä;

3) maksun voimassaoloaika;

4) kuitin tunnistenumero;

5) palveluntuottajan nimi ja yhteystiedot;

6) maksun vastaanottajan yksilöimiseksi Metsähallituksen liikemerkki.

Vaikka ministeriön asetuksessa edellytetään ilmoittamaan kalastajan henkilötiedoista ainoastaan nimi, edellytetään maksua Eräluvat.fi -palvelussa maksettaessa täyttämään myös luvanhaltijan syntymäaika- ja osoitetiedot. Kalastusoppaille näiden tietojen ilmoittaminen tuottaa ongelmia.

Kalastusoppailta varataan toistuvasti kalastusmatkoja, joille osallistuvan ryhmän jäsenten osoite- ja syntymäaikatietoja opas ei saa matkan varaajalta ennen matkan alkua, jolloin oppaat joutuvat maksamaan kalastonhoitomaksut pelkän nimen varassa ja joskus jopa osallistujien nimien saaminen etukäteen ei onnistu. Henkilötietojen kalastelun ja identiteettivarkauksien takia ihmiset ovat nykyään hyvästä syystä varovaisia antamaan henkilötietojaan ulkopuolisille tahoille. Tämä koskee myös kalastusmatkoille osallistuvia asiakkaita.

Kalastonhoitomaksukertymän kannalta tärkeää on se, että kalastonhoitomaksu maksetaan, eikä se, kenen puolesta maksu suoritetaan. Kalastuksen valvonnan kannalta puolestaan on riittävää, että maksutositteessa ilmenee päivämäärä, milloin lupa on voimassa, jolloin

valvoja voi päätellä luvan olevan maksettu kalastusoppaan kyydissä juuri sinä päivänä olevien osalta.

Kalastusopaskilta esittää pykälän ensimmäisen momentin kohdan 2 loppuun lisättäväksi alla oleva lihavoitu lause:

> Tietovaranto muodostuu:
>
> 2) kalastonhoitomaksurekisteristä, jonka rekisterinpitäjänä toimii Metsähallitus. Rekisteriin merkitään niiden Suomessa vakinaisesti asuvien henkilöiden nimet, osoitteet ja syntymäajat, joiden puolesta kalastonhoitomaksu on maksettu, suoritetun kalastonhoitomaksun määrä, maksuaika sekä aika, jolta kalastonhoitomaksu on maksettu, lisäksi voidaan merkitä myös muita yhteystietoja. Kalastusoppaiden asiakkaiden osalta tietoja ei merkitä;

Suomen Kalastusopaskilta ry

Markku Tiusanen
Puheenjohtaja

Henrik Rehbinder
Varapuheenjohtaja